

PROTOKOLL



Datum
2021-09-08

Diariernr
21/00458-2

Camilla Norberg, 070-231 83 20

Protokoll för Förbundsdirektionens sammanträde 2021-09-08

Tid: 08.00 – 10.17
Datum: 2021-09-08
Plats: Distansmöte via Teams

Närvarande ledamöter:
Se Tjänstgöringslistan

Närvarande tjänstemän:
Charlotta Hellhoff
Camilla Norberg
Thomas Olsson
Andreas Pettersson
Göran Anger
Mathias Sundin
Yvonne Öberg

Övriga närvarande:

Justerare:
Jan Filipsson (S)

Tid för justering: 2021-09-08
Justering av protokollet sker med BankID

Underskrifter
Se sista sidan

ANSLAG/BEVIS

Justering av förbundsdirektionens protokoll har tillkännagivits genom anslag på Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands läns anslagstavla på www.dintur.se.

Sammanträdesdatum	Anslaget uppsatt den	Anslaget nedtas den
2021-09-08	2021-09-08	2021-09-30

Förvaringsplats för protokollet
Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands läns förvaltning

Camilla Norberg, Stabsadministratör

PROTOKOLL

Medlem Namn	När- varo	Tjg. Ers	Reservation §							Omröstning		Anteckning Justerare Tjänstgör T.o.m. Tjänstgör Fr.o.m.
										Ja	Nej	
Region Västernorrland												
Ordinarie												
Per Wahlberg (M)	X											Ordförande
Henrik Sendelbach (KD)	X											Vice ordförande
Region Västernorrland												
Ersättare												
Sara Nylund (S)												
Lars-Gunnar Hultin (V)	X											
Örnsköldsvik												
Ordinarie												
Mikael Malmén (S)	X											
Örnsköldsvik												
Ersättare												
Andreas Jansson (C)												
Kramfors												
Ordinarie												
Malin Svanholm (S)	X											
Kramfors												
Ersättare												
Jon Björkman (V)	X											
Härnösand												
Ordinarie												
Knapp Britta Thyr (MP)	X											
Härnösand												
Ersättare												
Christian Wasell (M)												
Sundsvall												
Ordinarie												
Hans Forsberg (C)	X											
Sundsvall												
Ersättare												
Sven Bredberg (M)	X											
Timrå												
Ordinarie												
Stefan Dalin (S)												
Timrå												
Ersättare												
Gunnar Grönberg (S)	X	X										
Ånge												
Ordinarie												
Jan Filipsson (S)	X											Justerare
Ånge												
Ersättare												
Anders Mjårdsjö (M)	X											
Sollefteå												
Ordinarie												
Paul Höglund (C)	X											Ankom under § 106
Sollefteå												
Ersättare												
Curt Noppa (S)	X	X										Tj.görande till § 105

Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län

Postadress:
Box 143
841 22 Ånge

Besöksadress:
Viktoriagatan 16
872 35 Kramfors

Telefon: 0690-76 40 10

Org. nr:
222000-2923

Webb/e-post:
registrator@dintur.se
www.dintur.se

PROTOKOLL**Protokoll för Förbundsdirektionens sammanträde 2021-09-08****Innehåll**

§ 102. Sammanträdet öppnande.....	4
§ 103. Upprop	4
§ 104. Val av justerare för sammanträdet	4
§ 105. Godkännande av dagordning.....	4
§ 106. Senareläggning av upphandlingen Buss 2024 och förlängning av trafikavtal med Mittbuss AB och Nobina AB	5
§ 107. Budgetinformation	9
§ 108. Politisk viljeinriktning Mål- och resursplan.....	9
§ 109. Övriga frågor	10
§ 110. Sammanträdet avslutas	10

PROTOKOLL

Bilagor

§ 102. Sammanträdets öppnande

§ 103. Upprop

Förbundsdirektionen beslutar

att godkänna uppropet av ledamöter.

§ 104. Val av justerare för sammanträdet

Förbundsdirektionen beslutar

att välja Jan Filipsson (S) till justerare för sammanträdet.

§ 105. Godkännande av dagordning

Förbundsdirektionen beslutar

att godkänna dagordningen.

PROTOKOLL

§ 106. Senareläggning av upphandlingen Buss 2024 och förlängning av trafikavtal med Mittbuss AB och Nobina AB

Förbundsdirektionen beslutar

att uppdra till förbundsdirektören att förlänga trafikavtalen med Mittbuss AB och Nobina Sverige AB i enlighet med tjänsteskrivelse med diarienummer 21/00451-2 rörande förlängning av avtalen,

att förbundsdirektören ställer villkor för förlängningen i enlighet med tjänsteskrivelse 21/00451-2 rörande förlängning av avtalen,

att de medlemmar som berörs av eventuella förändringar får vara med i förhandlingar inför uppgörelse,

att paragrafen senareläggning av upphandlingen Buss 2024 och förlängning av trafikavtal med Mittbuss AB och Nobina AB direktjusteras.

Bakgrund

Direktionen informerades genom utskick av PM *Angående tidplanen för upphandlingen Buss 2024* om behovet av och skälen för att tidplanen för upphandlingen bör tas under förnyat övervägande.

Sammanfattningsvis pekades på

- 1) att en upphandling med trafikstart i december 2024 kommer olägligt med hänsyn till att principer för finansiering och trafikutbud nu omarbetas inom kommunalförbundets projekt *Reviderade styrdokument* och att även trafikförsörjningsprogrammet ska omarbetas i linje därmed,
- 2) att det transportpolitiska hänsynsmålet (etappmålet för inrikes transporter) är att utsläppen av CO₂ och övriga växthusgaser 2030 ska ha minskat med 70 procent jämfört med 2010,
- 3) att en förutsättning för att kollektivtrafiken i Västernorrland ska kunna uppfylla målet är att trafiken före 2030 genomgår ett relativt omfattande bränslebyte, främst att fordon med förbränningsmotorer ersätts med elfordon,
- 4) att det av den nyligen presenterade slutrapporten från bränsleutredningen inom projektet Koll2020 framgår att tidpunkten för att genomföra ett mer omfattande bränslebyte i länet i praktiken redan är passerad eller passeras under den närmsta tiden,
- 5) att detta främst beror på att ny infrastruktur krävs för att övergå till el och/eller biogas i större omfattning,
- 6) att tidplanen för upphandling kräver att en anbudsinbjudan (ett komplett förfrågningsunderlag) behöver vara färdigställt inom cirka ett år och att beslutsunderlag och beslut om inriktning dessförinnan måste hinnas med.

Till detta kommer att betydande osäkerhet kring covid-19-pandemins fortsatta förlopp förväntas kvarstå under den tid som förfrågningsunderlaget ska tas fram, och kanske ännu längre. Det gör förutsättningarna för upphandlingen svårbedömda. Det råder osäkerhet om centrala myndigheters ingripanden i kollektivtrafiken, det påverkar negativt möjligheterna att välja affärsmodell och det innebär osäkerhet om behovet av trafik, intäkter m.m.

PROTOKOLL

Dessutom kan mer tvingande krav komma att träffa upphandlingen då EU av miljöhänsyn har reglerat minimikrav på upphandling transporttjänster. I regeringens proposition om en klimatpolitisk handlingsplan sägs:

”Miljöhänsyn i offentlig upphandling av fordon och transporttjänster regleras också på EU-nivå. I juni 2019 beslutade Europaparlamentet och rådet om ändringar i direktivet om rena och energieffektiva vägfordon (2009/33/EG). Genom ändringarna fastställs definitioner av rena och energieffektiva vägfordon och minimimål på medlemsstatsnivå för andelen rena och energieffektiva fordon vid offentlig upphandling av fordon (inköp, hyra, leasing) och transporttjänster. Kravet på en viss andel rena fordon gäller för nya upphandlingar och för medlemsstaten som helhet. [...]

Med rena tunga fordon avses sådana som använder el, vätgas, naturgas/biogas, gasol eller biodrivmedel (exklusive sådana med höga ILUC-värden). För tunga bussar gäller att minst 50 procent av minimimålet på medlemsstatsnivå ska uppnås med nollutsläppsfordon.”
(prop. 2019/20:65, s. 66)

De mål som uppställts för medlemsstaterna innebär för Sveriges del att 45 procent av bussarna ska vara rena perioden 2023 till och med 2025 och 65 procent från och med år 2026 till 2030 (prop. 2019/20:65, s.66). Tillsammans med kravet på att minst 50 procent av minimimålet ska uppnås med nollutsläppsfordon innebär detta att 22,5 procent av fordonsflottan i praktiken behöver vara eldriven inom de närmsta åren, eftersom vätgasdrivna fordon ännu inte vunnit något bredare insteg på fordonsmarknaden. Före 2030 behöver minst 65 procent av fordonen vara rena och minst hälften av dessa, d.v.s. en tredjedel av fordonsflottan vara nollutsläppsfordon.

Kraven i direktivet träffar upphandlingar för vilka anbudsförandet har påbörjats efter den 2 augusti 2021. Eftersom upphandlingen Buss 2024 ännu ej har påbörjats ska upphandlingen uppfylla de krav direktivet innebär för Sveriges del.

Sverige ska enligt direktivet senast den 2 augusti 2021 ha införlivat direktivets krav i svenska författningar. Så har dock ännu inte skett, och det är inte känt när Sverige kommer att införliva direktivet i nationell lagstiftning. Det råder således osäkerhet om hur Sverige i praktiken ska nå de uppsatta målen och vilka krav som lagstiftningen kommer att ställa på Västernorrlands kommande upphandlingar.

Vidare kan sägas att teknikutvecklingen inneburit att alternativ till förbränningsmotorer har blivit aktuella för att användas i norrlandsklimat i större omfattning först under det senaste året. Först nu finns således fungerande alternativ till förbränningsmotorer och erfarenhet av användning.

Slutsatsen i promemorian *Angående tidplanen för upphandlingen Buss 2024* var att upphandlingen om möjligt bör senareläggas 2-3 år och att det i första hand bör ske genom en förlängning av nuvarande trafikavtal om det kan ske utan att det strider mot upphandlingsbestämmelserna.

Trafikföretagen har förklarat att de är intresserade av att förlänga avtalen. Under de senaste veckorna har förhandlingar slutförts om avtal om förlängning av avtalen med Mittbuss och Nobina. Det väsentliga innehållet i de framförhandlade avtalen redovisas nedan.

PROTOKOLL

När det gäller huruvida upphandlingsbestämmelserna medger att avtalen förlängs har SKRs upphandlingsexperter konsulterats. Rättsfall saknas när det gäller denna typ av ändringar av kontrakt (ändringar enligt 16 kap 11-12 §§ lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna). Slutsatsen är att det finns goda skäl till förlängning men att det inte kan uteslutas att en förlängning angrips vilket innebär risk för att förlängningen förklaras ogiltig, risk för upphandlings-skadeavgift och risk för skadestånd. Detta har omhändertagits genom att i avtalen om förlängning införa en möjlighet att häva förlängningen.

Det väsentliga innehållet i de avtal om förlängning som förhandlats fram kan sammanfattas på följande sätt.

- 1) Samtliga trafikavtal förlängs på oförändrade villkor i två år till tidtabellskiftet i december 2026.
- 2) Kommunalförbundet har en ensidig option att senast i december 2024 förlänga trafikavtalen med ytterligare ett år.
- 3) Kraven på fordonsålder, genomsnittlig och enskild fordonsindivid, höjs med ett år i taget vid ingången av varje år under förlängningen.
- 4) Kommunalförbundet åtar sig att svara för verifierade kostnader för batteribyten som blir nödvändiga i Nobinas hybridfordon efter december 2024, dock högst 500 tkr per fordon och högst 10 fordon.
- 5) Kommunalförbundet har rätt att häva avtalen om förlängning om det väcks en talan om ogiltighet, skadestånd eller upphandlingsskadeavgift. Rätten att häva upphör när två månader förflutit från det att fristerna för att väcka talan löpt ut. Denna tidpunkt infaller cirka 14 månader efter det att avtalen slutits. Om avtalen ingås under september kan de således, om en talan väcks, hävas mer än två år innan förlängningen.

Myndighetens bedömning

Det föreligger ett starkt ”operativt” behov av att förlänga avtalen, av de skäl som angivits ovan. Skälen är dock inte så starka att det står klart att en förlängning inte av en domstol kan komma bedömas strida mot upphandlingsbestämmelserna. De starkaste skälen utifrån dessa bestämmelser är dels den osäkerhet som råder om hur lagstiftningen som inför direktivet om rena och energieffektiva fordon kommer att utformas och när det kommer att ske, dels den osäkerhet som råder om covid-19-pandemins fortsatta utveckling. Skulle förlängningen av avtalen angripas kan myndigheten häva förlängningen och därmed undvika att en väckt talan fullföljs.

Om Sverige införlivar direktivet med upprätthållande av direktivets krav, vilket med tanke på de svenska ambitionerna på klimatområdet förefaller troligt, är bedömningen att en upphandling av all regional kollektivtrafik med buss i länet med trafikstart i december 2024 inte kommer att kunna uppfylla kraven.

En förlängning av nuvarande avtal (som är produktionsavtal) enligt de villkor som beskrivits ovan kommer under de kommande fem åren 2022-2026 ur ett avtalsperspektiv ge relativt stabila planeringsförutsättningar. Vilket utfall en upphandling av trafik med trafikstart 2024 skulle ge är okänt. De osäkerheter som är förknippade med covid-19-pandemins utveckling såsom instabila resmönster och utvecklingen av resande och intäkter, samt osäkerhet om avtalens index kvarstår.

Föredragande:

Charlotta Hellhoff, förbundsdirektör.

PROTOKOLL

Göran Anger, rådgivare.
Mathias Sundin, trafikstrateg.

Yrkande:

Knapp-Britta Thyr (MP) yrkar:

Att förtydliga de två första att-satserna med att ta bort vilken paragraf vi hänvisar till och i stället hänvisa till tjänsteskrivelse med diarienummer.

Att ändra att-sats tre till: att de medlemmar som berörs av eventuella förändringar får vara med i förhandlingar inför uppgörelse.

Hans Forsberg (C) yrkar bifall till förslag till beslut med ändringar enligt Knapp-Britta Thyrs yrkande.

Expedieras till:

Förbundets medlemmar

Beslutsunderlag: Tjänsteskrivelse 2021-09-06 Senareläggning av upphandlingen Buss 2024 och förlängning av trafikavtal med Mittbuss AB och Nobina AB.

PROTOKOLL

§ 107. Budgetinformation

Förbundsdirektionen beslutar

att lägga budgetinformationen till handlingarna.

Bakgrund

Yvonne Öberg informerar om att efter utskicket av budget 2022 till medlemmarna gjorts så har det hänt saker i omvärlden, vilket gör att budgeten kommer att ändras.

De två stora delarna är att det blivit bekräftat med skattefrihet för biodrivmedel samt en avsättning med en miljard kronor för uteblivna intäkter för 2022 med motsvarande schablon som utfallet för 2020.

Nästa vecka kommer myndigheten skicka in ansökan för första halvåret 2021.

Myndighetens tro är att återhämtningsgraden för intäkter 2022 kan komma att uppgå till 85 % av utfallet 2019.

Föredragande:

Yvonne Öberg, trafikanalytiker.

§ 108. Politisk viljeinriktning Mål- och resursplan

Förbundsdirektionen beslutar

att lägga informationen om den politiska viljeinriktningen i Mål- och resursplanen till handlingarna.

Bakgrund

Ordförande kommer kalla in beredningsgruppen i direktionen för att gå igenom den politiska viljeinriktningen i Mål- och resursplanen innan den går upp till beslut i direktionen den 29 september 2021.

Föredragande:

Per Wahlberg, ordförande.

PROTOKOLL

§ 109. Övriga frågor

Förbundsdirektionen beslutar

att lägga övriga frågor till handlingarna.

Bakgrund

Ordförande informerar om att direktionens sammanträde i oktober kommer genomföras fysiskt i Timrå, mer information kommer senare.

Ordförande tillsammans med myndigheten planerar en workshop för direktionen i höst, även här kommer mer information senare. Tanken är att hålla workshopen på Hotell Hallstaberget i Sollefteå.

Föredragande:

Per Wahlberg, ordförande.

§ 110. Sammanträdet avslutas

